

נחל זהר

פירושים וחיידושים בספר הזהר הקדוש
על סדר פרשת השבוע

על פי ההקדמות אשר בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן מברסלב זצוק"ל

בזהר דא יפקון ביה מן גלותא ברחמים

להבין דרך הלימוד ומטרת עלון זה נא עיין בהקדמה בגב העלון

תרגום ללשון הקודש

זהר הקדוש - וירא קג.

רבי יהודה פתח, (משלי לא) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. בא ראה, הקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו שהוא גנוז ונסתר בעליו רב. לא היה בעולם ולא היה מהיום שנברא העולם שיכול לעמוד על חכמתו ולא יכול לעמוד בו.

משום פי הוא גנוז ונסתר והתעלה למעלה למעלה, וכל העליונים ותחתונים לא יכולים להתדבק עד שכלם אומרים (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו. התחתונים אומרים שהוא למעלה, שבתוב (תהלים קיג) על השמים כבודו. העליונים אומרים שהוא למטה, שבתוב (שם נו) על כל הארץ כבודו. עד שכלם, עליונים ותחתונים, אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, כי לא נודע ולא היה מי שיכול לעמוד עמו, ואתה אומר נודע בשערים בעלה?

אלא ודאי נודע בשערים בעלה - זה הקדוש ברוך הוא, שהוא נודע ונדבק לפי מה שמשער בלבבו כל אחד פמה שיכול להתדבק ברוח של החכמה. ולפי מה שמשער בלבבו, כך נודע בלבבו, ולכן נודע בשערים - באותם השערים. אבל שנודע פראוי אין מי שיכול להתדבק ולדעת אותו.

רבי שמעון אמר, נודע בשערים בעלה, איזה שערים? כמו שנאמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ומשום השערים הללו, שהם דרגות עליונות, בגללם נודע הקדוש ברוך הוא, ואם לא - לא יכולים להתדבק בו. בא ראה, הרי נשמת האדם אין הוא [אין] מי שיכול לדעת אותה, אלא על ידי אברי הגוף, והם הדרגות שעושות אמנות הנשמה. משום כך נודע ולא נודע. כך תקדוש ברוך הוא נודע ולא נודע, משום שהוא נשמה לנשמה, רוח לרוח, גנוז וטמיר מן הכל. אבל באותם השערים, שהם פתחים לנשמה, נודע הקדוש ברוך הוא.

רבי יהודה פתח (משלי לא) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. תא חזי, קודשא בריך הוא אסתלק בימריה דאיהו גניז וסתים בעילויא סגיא. לאו איתי בעלמא ולא הוה מן יומא דאתברי עלמא דיכיל לקיימא על חכמתא דיליה ולא יכיל לקיימא ביה.

בגין דאיהו גניז וסתים ואסתלק לעילא לעילא, וכלהו עלאי ותתאי לא יכלין לאתדבקא, עד דכלהו אמרין (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו. תתאי אמרי דאיהו לעילא דכתיב, (תהלים קיג) על השמים כבודו. עלאי אמרי דאיהו לתתא דכתיב, (תהלים נו) על כל הארץ כבודו. עד דכלהו עלאי ותתאי אמרי ברוך כבוד ה' ממקומו. בגין דלא אתידע ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה, ואת אמרת נודע בשערים בעלה.

אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קודשא בריך הוא דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה כל חד במה דיכיל לאתדבקא ברוחא דחכמתא. ולפום מה דמשער בלביה הכי אתידע בלביה. ובגניי כך נודע בשערים באנון שערים. אבל דאתידע כדקא יאות לא הוה מאן דיכיל לאתדבקא ולמנדע ליה.

רבי שמעון אמר נודע בשערים בעלה. מאן שערים. במא דאת אמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ובגין אלו שערים דאנון דרגין עלאין בגינייהו אתידע קודשא בריך הוא. ואי לא לא יכלין לאתדבקא ביה.

תא חזי, דהא נשמתא דבר נש לאו איהו (נ"א לא אית) מאן דיכיל למנדע לה, אלא בגין אליו שייכין דגופא ואנון דרגין דעבדין אומנותא דנשמתא בגין כך אתידע ולא אתידע. כך קודשא בריך הוא אתידע ולא אתידע בגין דאיהו נשמתא לנשמתא רוחא לרוחא גניז וטמיר מכלא, אבל באנון שערים דאנון פתחין לנשמתא אתידע

בא ראה, יש פתח לפתח ודרגה לדרגה, ומהם ידוע כבודו של הקדוש ברוך הוא. פתח האהל - זהו פתח של צדק, כמו שנאמר (שם קיח) פתחו לי שער י צדק וגו'. זהו פתח ראשון להפנים בו, ובפתח הזה נראים כל שאר הפתחים העליונים. מי שזוכה לזה [לפתח], זוכה לדעת אותו ובכל שאר הפתחים, משום שכלם שורים עליו.

ועכשו שפתח זה לא נודע, משום שישראל בגלות וכל הפתחים הסתלקו ממנו ולא יכולים לדעת ולדבק. אבל בזמן שישראל יצאו מן הגלות, עתידות כל הדרגות העליונות לשרות עליו פראוי.

ואז ידעו בני העולם חכמה עליונה נכבדה מה שלא היו יודעים מקדם לזה, שכתוב (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה ונבונה רוח דעת ויראת ה'. כלם עתידים לשרות על הפתח המתהוון הזה, שהוא פתח האהל, וכלם עתידים לשרות על מלך המשיח כדי לדון העולם, שכתוב ושמט בצדק דלים וגו'.

משום כך, כשהתבשר אברהם, הדרגה הזו היתה אומרת כמו שנתבאר שכתוב שוב אשוב אליך בעת חיה. ויאמר - לא כתוב מי היה, וזהו פתח האהל. ועל זה ושרה שמעת דרגה זו שהיתה מדברת עמו מה שלא היתה שומעת מקדם לזה, שכתוב ושרה שמעת פתח האהל, שהיתה מבשרת ואומרת שוב אשוב אליך בעת חיה והנה בן לשרה אשתך.

בא ראה כמה חביבות הקדוש ברוך הוא לאברהם, שהרי לא יצא ממנו יצחק עד שנמול. אחר שנמול התבשר על יצחק, משום שאז הוא זרע קדוש, וטרם שנמול אינו זרע קדוש, ואז הוא כמו שכתוב (בראשית א) אשר זרעו בו למינחו.

ובא וראה, טרם שנמול אברהם זרעו לא היה קדוש, משום שיצא מתוך ערלה והדבק בערלה למטה. אחר שנמול, יצא אותו הזרע בתוך הקדשה, ונדבק בקדשה שלמעלה והוליד למעלה, ונדבק אברהם בדרגתו פראוי. בא ראה, כשהוליד אברהם את יצחק, יצא קדוש פראוי ואלו [ודאי] הפנים שהרו והולידו השף.

קודשא בריך הוא.

תא חזי, אית פתחא לפתחא ודרגא לדרגא, ומניחו ידוע וקרא דקודשא בריך הוא. פתח האהל, דא הוא פתחא דצדק. כמה דאת אמר (תהלים קיח) פתחו לי שער י צדק וגו' דא פתחא קדמאח לאעלא ביה, ובחאי פתחא אתחווין כל שאר פתחין עליון. מאן דזכי לחאי (פתחא) זכי למנדע ביה ובכלהו שאר פתחין בניו דכלהו שראו עליה.

והשתא הפתחא דא לא אתידע. בניו דישראל בגלותא ובכלהו פתחין הסתלקו מניה ולא יכלין למנדע ולא תדבקא. אבל בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא זמינין בלהו דרגין עליון למשרי עליה בדקא יאות.

וכדין ינדעון בני עלמא חכמתא עלאה וקרא מה דלא חוו ידעין מקדמת דנא. דכתיב, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה רוח עצה ונבונה רוח דעת ויראת יי. בלהו זמינין לאשראח על האי פתחא תתאה דאיהו פתח האהל. ובלהו זמינין לאשראח על מלכא משיחא בניו למידן עלמא דכתיב ושמט בצדק דלים וגו'. בניו כד בד אתבשר אברהם, האי דרגא הוה אמר כמה דאתמר דכתיב ויאמר שוב אשוב אליך בעת חיה. ויאמר, לא כתיב מאן חוה. דא הוא פתח האהל. ועל דא ושרה שומעת האי דרגא דהוה מליל עמיה מאן דלא הוה שמעת מקדמת דנא. דכתיב ושרה שומעת פתח האהל דהוה מבשר ואמר שוב אשוב אליך בעת חיה והנה בן לשרה אשתך.

תא חזי, כמה הוא חביבותא דקודשא בריך הוא לגביה דאברהם, דהא לא נפק מניה יצחק עד דאתגזר, לבתר דאתגזר אתבשר ביה ביצחק, בניו דאיהו פדין זרעא קדישא, ועד לא אתגזר לאו איהו זרעא קדישא. וכדין איהו כמה דכתיב, (בראשית א) אשר זרעו בו למינחו.

ותא חזי, עד לא אתגזר אברהם החוה זרעא דיליה לא הוה קדישא, בניו דנפק בנו ערלה ואתדבק בערלה לתתא. לבתר דאתגזר נפק החוה זרעא בנו קדישא, ואתדבק בקדושה דלעילא ואוליד לעילא, ואתדבק אברהם בדרגיה בדקא יאות. תא חזי, כד אוליד אברהם ליצחק נפק קדישא בדקא יאות. והאי (ניא ודאי) מאי אערו ואולידו חשוכא.

תורה ל

מישראל דספינא במאי קטלי לה, בקרנא דחמרא. ומי איבא קרנא לחמרא, ומישראל דספינא מי חיי. איתו לה תרי בייעי, אמרו לה: הי זוגתא חורתא וחי זוגתא אכמתא. איתי איהו תרי גביני, אמר להו: הי דעזא חורתא וחי דעזא אכמתא: מישראל דספינא במאי קטלי לה וכו'.

א השגות אלקות, אי אפשר להשיג, כי אם עלידי צמצומים רבים; מעלה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון. כמו שאנו רואים בחוש, שאי אפשר להשיג שכל גדול, כי אם על ידי התלבשות בשכל התחתון. כמו המלמד, פשוטה להסביר שכל גדול לתלמיד, הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקטן, כדי שיוכל התלמיד להבינו, דהינו שהוא מצייע לו מתחלה התקדמות ושכליות קטנים שמסבב לו תחלה, כדי להבינו על ידי זה המכון, שהוא שכל עליון וגדול:

ב וצריך כל אחד לבקש מאד מלמד הגון בזה, שיוכל להסביר ולהבין אותו שכל עליון וגדול בזה, דהינו השגות אלקות, כי צריך לזה רבי גדול מאד מאד, שיוכל להסביר שכל גדול בזה על ידי השכל התחתון כנ"ל, כדי שיוכלו הקטנים להבינו.

וכל מה שהוא קטן ביותר ומרחק ביותר מהשם ותברך, הוא צריך רבי גדול ביותר. כמו שמצינו בעת שהיו ישראל במדברנה קטנה מאד, דהינו במצרים, שהיו משקעים במ"ט שערי טמאה, היו צריכים רבי גדול ומלמד גדול ונורא מאד, דהינו משה רבנו עליו השלום. כי כל מה שהוא קטן ומרחק ביותר, צריך מלמד גדול ביותר, שיהיה אמן בזה, שיוכל להלביש שכל עליון בזה, דהינו השגות ותברך שמו, לקטן ומרחק כמותו, כי כל מה שהחולה נחלה ביותר, צריך רופא גדול ביותר. על כן אין להאדם לומר: די לי אם אהיה מקרב אצל איש נכבד וירא ה', אף שאינו מפלג במעלה, פי חלואי שאהיה מקדם כמותו. אל יאמר כן, כי אדרבא, כפי מה שידע אנוש בנפשה גדל פחיתותו וגדל רחוקו, שנרחק מאד מהשם ותברך, כל אחד ואחד כפי מה שידע בנפשו. וכמו כן כל מה שידע בעצמו שהוא מרחק ביותר, צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד מאד, הגדול במעלה ביותר, דהינו שישחזר ויבקש תמיד לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד כנ"ל. כי כל מה שהוא קטן ביותר, צריך מלמד גדול ביותר כנ"ל:

ג וזה בחינת שערות, שההארות המהין יוצאין בהשערות; כן השכל העליון, שהוא השגות אלקות, הוא מתלבש בהשכל התחתון. וזה בחינת (תיקון ע' דף קיג): שערא בעגולא, בחינת סבובים, דהינו התקדמות המספבין עד שבאים אל המכון כנ"ל. והעקר הוא המכון, כמו שמצינו בדברי רבותינו זכרונם לברכה (יבמות טז), שסבבוהו בהלכות, עד שהגיעו לצרת הפת. נמצא, שכל ההלכות שדברו מקדם לא היו עקר המכון, רק היו סבובים והקדמות כדי להגיע לצרת הפת, שהוא המכון. וזה בחינת (שם בתיקון ע' דף קיא): שערא אכמא, בחינת (שה"ש א'): שחורה אני ונאווה; פי השחרות הוא מקבץ את הראות ומצמצם אותו כדי לראות היטב, כן השכל התחתון הוא בחינת שחרות, שמצמצם בו נאווה ויפי שבשכל העליון. ואלו השערות הן בחינת: שערות דאתון דאורייתא (תיקון ע'); כי המצוות הם חכמות הבורא ותברך שמו, כי כל מצוה ומצוה יש לה שעורים אחרים וגבולים, כגון: מפני מה המצוה הזאת מצוה בך, מפני שכן חיבה חכמתו ותברך שמו; וכן מצוה אחרת מצוה בך, לפי חכמתו ותברך שמו. וכל מצוה ומצוה יש לה אותיות ותבות וענינים, שהם שעורים וגבולים, שמצמצם בהן חכמתו ותברך שמו, שזה בחינת התלבשות השכל העליון בשכל התחתון, שעל ידי זה

זוכין להשגות אלקות כנ"ל:

וזה בחינת: פת היתה לו לאברהם אבינו, ובפל שמה (ב"ב טז:), פת, זה בחינת פת עין, דהינו השחר שבעין, שהוא בחינת השחרות הנ"ל, שהוא מצמצם ומגביל וכולל בעצמו כל הדברים הגדולים העומדים לנגדו. כגון חר גדול, בשעומד לפני פת עין, שהוא השחר שבעין, אזי נגביל כל חר בתוך פת עין שרואה אותו. פי השחרות שבעין הוא מצמצם כל הדברים הגדולים ונכללין ונראין בתוכו, ועל ידי זה רואין ומשיגין הדבר שרואין; כמו כן זה השכל התחתון מצמצם ומגביל השכל הגדול העליון ונכלל בתוכו, ועל ידי זה רואין ומבינים ומשיגים את השכל העליון הגדול כנ"ל:

וזה בחינת: וירא אליו ה' בלפת אש (שמות ג) – שהשם ותברך רצה להלביש לו השגות אלקות, והלביש לו בבחינת פת עין הנ"ל. וזה בחינת (ב"ב קמא): פת תחלה – סימן יפה לבנים. פת תחלה, זה בחינת השכל התחתון, שהוא תחלה והקדמה לשכל העליון. וזה בחינת סימן יפה לבנים. כנים, זה בחינת השכל העליון, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה

(מנחות קי): הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ, הביאי בני – אלו גליות שבבבל שדעתן מישבת בבנים; בנותי – אלו גליות שבשאר ארצות שדעתן אינן מישבת בבנות. נמצא שבנים הם בחינת דעת מישבת, בחינת שכל עליון וגדול הנ"ל, שפושגיין על ידי ההקדמות, בחינת שכל התחתון הנ"ל. וזהו בת תחלה – שהוא השכל התחתון, סימן יפה לבנים – שעל ידו משיגיין השכל העליון שהוא בחינת בנים הנ"ל. וזהו: סימן יפה – שבו מסמן ומגבל השכל העליון, בבחינת שיעורא דאתון דאורייתא, בחינות שחורה אני ונאזה הנ"ל:

ד ולבוא להשכל התחתון הזה אי אפשר כי אם עלידי שונא בצע, שישנא הממוז בתכלית השנאה, כי שער אבמא, שהוא בחינת השכל התחתון, הוא מסטרא דמלכות. וכן שונא בצע הוא מסטרא דמלכות, כי השכל התחתון הוא בחינת מלכות, שהוא בחינות חכמה תתאה שבכל עולם ועולם, שהוא מנחיה אותו העולם. שזה השכל של ההנהגה והמלכות, הוא בחינת חכמה ושכל תחתון, כנגד השכל של השגות אלקות. ועל פן ביומוי דשמואל, שנפלו ראשי הדור אל הממוז, כמו שכתוב (שמואלא ח): ויטו אחרי הבצע; על פן תקף פגמו במלכות דקדושה, כמו שכתוב (שם) פי אתי מאסו מאלף עליהם, ושאלו להם מלך ככל העבדים. וביומוי דשלמה, שאין כסף נחשב, היה מלכות דקדושה על תקונה ומכונה, כמו שכתוב (דברי הימיםא כט): וישב שלמה על כסא ה' – שאלף על עליונים ותחתונים (מגילה יא); ועל פן זכה שלמה לזה השכל התחתון הנ"ל, כמו שכתוב (מלכיםא ח): ויחכם מכל האדם; וכמו שכתוב (שם): ותרב חכמת שלמה מכל בני קרב; פי זה השכל הוא בחינת מלכות הנ"ל. אבל עלידי אהבת ממוז, הוא נופל לאבמא דסטרא אחרא, בחינות: שבתאי פתאי אבמא (תיקון ע), מרה שחורה, בחינות (בראשית ג) בעצבון תאכלנה, ונופל לעגולא וסבובים מסטרא אחרא, בחינות (תהלים יב): סביב רשעים יתהלכו; שהוא מתאזה ומשתוקק אחר הממוז, בחינות (במדבר יא): שמו העם ולקטו – בשטותא (זוהר בשלח דף סב: סג.), הפך החכמה:

ה ומי שיש לו אותו החכמה, צריך לראות להמשיך לתוכה חיות, להחיות החכמה תתאה, כל אחד לפי בחינות החכמה תתאה שיש לו, כפי בחינות החכמה תתאה שבכל עולם ועולם. ועקר החיות הוא מאור הפנים, בחינות (משלי טז): באור פני מלך חיים. ועל פן צריכין להעלות את המלכות,

בחינות חכמה תתאה, אל אור הפנים, המאיר בשלש רגלים, פי עקר אור הפנים הוא שמחה, כמו שכתוב (שם טז): לב שמח ייטב פנים. ועקר השמחה הוא מן המצוות, כמו שכתוב (תהלים יט): פקודי ה' ישרים משמחי לב. ועקר השמחה הוא בלב, כמו שכתוב (שם ד): נתת שמחה בלבי. והלב של כל השנה הם השלש רגלים, בחינות (ויקרא כג): אלה מועדי יי' – ראשיתבואת "אמי", כמובא, שהיא אם לביתה, ובינא – לבא. והשמחה של כל המצוות שעושין בכל השנה, הוא מתקבין אל הלב, שהם השלש רגלים. ועליפן הם ימי שמחה, כמו שכתוב (דברים טז): ושמחת בהנהגה; ואז מאיר הפנים על ידי השמחה, בבחינות: לב שמח ייטב פנים. בשביל זה נצטוינו (שם): שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך; בשביל לקבל אור הפנים. וזה בחינת (סוכה כז): חיב אדם להקביל פני רבו בהנהגה – כדי לקבל אור הפנים, ולהחיות את בחינות המלכות. וזה (תהלים פח): צדק לפניך יחלה; צדק – מלכותא קדישא, כשמוליכין אותה אל אור הפנים. העקר על ידי בחינות: וישם לדרך פעמיו, הינו שלש פעמים בשנה וכו', שעל ידיהם מקבלין מאור הפנים הנ"ל. וזה בחינות (שם קס): ישבו ישרים את פניהם, ישרים, הם: פקודי ה' ישרים משמחי לב, הם מישבין ומאירין ומסדרין אור הפנים הנ"ל:

ו ולפעמים שנופל, חס ושלום, בחינות המלכות דקדושה, בחינות חכמה תתאה, לגלות של ארבע מלכויות, פי המלכות היא בחינות דל"ת, בגין דלית לה מנרמה פלום, פי אם על ידי ענפי השכל העליון המתפשטין לשם. וגם היא פלולה מארבעה עולמות, פי בכל עולם ועולם יש בחינות המלכות, בחינות חכמה תתאה, שהיא בחינות החכמה המנהגת את העולם הנ"ל. וכל החכמות של העבדים, פלום הם תחת החכמה תתאה הנ"ל, ומשם יונק חכמתם. וכשיזנקום, חס ושלום, יותר מהראוי להם, אזי מתגברים, חס ושלום, ונעשה ממשלת הארבע מלכויות, שהם ארבע גליות – ומי יכול לסבל את קול הצעקה והצעקה הגדולה, כשנופל בחינות המלכות, בחינות החכמה תתאה, ביניהם, חס ושלום, בבחינות (קהלת ט): זעקת מושל בכסילים, דהינו הצעקה כשנופל הממשלה, בחינות המלכות, בחינות חכמה תתאה, בין הכסילים. שהכסיל רוצה להתחכם, שרוצים לינק ולהמשיך לתוף החכמות שלהם, שהם פסילות באמת, את בחינות החכמה האמתיות, בחינות חכמה תתאה הנ"ל. וגם יש עוד צעקה גדולה מזה, דהינו שהשם יתברך כפיכול בעצמו שואג, בבחינות (ירמיה כח): שאג ישאג על

גוהו – על גוה דילה, שהוא בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת, שְׁנוּפֵל בְּגִלְיוֹת
שֶׁל אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת. וְצָרִיף לְרֵאוֹת לְחַתֵּף וּלְהַבְדִּיל אֶת בְּחִינַת
הַמְּלָכוֹת הַנִּלְמָד מִבִּין הָאֲרָבַע גְּלִיּוֹת, וְלְהַעֲלוֹתָהּ מִשָּׁם. וְעָקַר
עֲלִיתָהּ – עַל יְדֵי בְּחִינַת הַחֶסֶד, בְּבִחִינַת (ישעיה טז): וְהוֹכֵן
בְּחֶסֶד כִּפְּאָה. בְּחִינַת (הושע י): קָצְרוּ לְפִי חֶסֶד, שְׁעַל־יְדֵי הַחֶסֶד
קוֹצְרִין וְחוֹתְכִין אֶת הַדְּלָת, בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת, וּמַבְדִּילִין אוֹתָהּ
מִחֵם, וּמַעֲלִין אוֹתָהּ אֶל אוֹר הַפְּנִימִים. וְעַל כֵּן אֲבָרְהָם הָיָה אִישׁ
הַחֶסֶד, וְהָיָה מִשְׁתַּדֵּל תְּמִיד לַעֲשׂוֹת חֶסֶד, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת בְּחִינַת
הַמְּלָכוֹת מִחֵם. וְעַל כֵּן רָדַף אֲבָרְהָם אַחֲרֵי הָאֲרָבַע מַלְכוּתִים כְּדֵי
לְהַכְנִיעֵם, שֶׁהֵן בְּחִינַת הָאֲרָבַע מַלְכוּתוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, כִּי
אֲבָרְהָם הָיָה שׁוֹנֵא מְמוּן, כִּי מֵאִם מְמוּן סְדוּם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בראשית יד): אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוּף וְכוּ' וְלֹא תֵאמַר אֲנִי
הֶעֱשֵׂרְתִי אֶת אֲבָרְהָם. כִּי אֲבָרְהָם תִּקַּן שְׁחָרִית (ברכות כו:),
בְּחִינַת שְׁחָרוֹת הַנִּלְמָד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁבְלֵי הַתַּחְתּוֹן הַנִּלְמָד,
בְּחִינַת חֲכָמָה תַּתְּמָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁחָרוֹת כְּנִלְמָד, שְׁוֹכֵין
לְתַקַּן בְּחִינָה זֹאת עַל־יְדֵי שׁוֹנֵא כְּבַע כְּנִלְמָד. וְעַל כֵּן יֵצֵא
מֵאֲבָרְהָם יִצְחָק וְיִשְׁמַעְאֵל, יַעֲקֹב וְעֵשָׂו, שֶׁהֵם בְּחִינַת: כְּנַגַּד
אֲרָבַע בְּנִים דְּבִרְהַ תּוֹרָה, אֶחָד חָכֵם וְאֶחָד רָשָׁע וְאֶחָד תָּם
וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדָע לְשֵׂאל, שֶׁהֵם כְּנַגַּד אֲרָבַע מַלְכוּתוֹת שֶׁבְּקִדְשָׁה,
כְּדִוּעַ. יִצְחָק, זֶה בְּחִינַת כֵּן חָכֵם, כִּי יִצְחָק עַל שֵׁם הַצְּחֹק
וְהַשְׂמִיחָה, בְּחִינַת (משלי י'): כֵּן חָכֵם יִשְׂמַח אָבִי; עֵשָׂו, הוּא כֵּן
רָשָׁע; יַעֲקֹב, הוּא כֵּן תָּם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית כה): וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם; יִשְׁמַעְאֵל, הוּא בְּחִינַת כֵּן שְׂאִינוּ יוֹדָע לְשֵׂאל. כִּי
יִשְׁמַעְאֵל עָשָׂה תְּשׁוּבָה כְּמוֹ שְׂאִינוּ רְבוּתִינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה
(כ"ב טז): וְעָקַר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּבִחִינַת שְׂאִינוּ יוֹדָע לְשֵׂאל,
הֵינּוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלִשְׂאֵל כְּפָרָה מִחֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל שְׂאִינָם
יְדוּעִים, שֶׁזֶה עָקַר הַתְּשׁוּבָה, בְּבִחִינַת (תהלים סט): אֲשֶׁר לֹא
גִזְלַתִּי אִזְ אֲשִׁיב. וְזֶה בְּחִינַת: אֲבָרְהָם תִּקַּן שְׁחָרִית, נוֹטְרִיקוֹן
חָכֵם רָשָׁע תָּם שְׂאִינוּ יוֹדָע – שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֲרָבַע מַלְכוּתוֹת
כְּנִלְמָד. וְזֶה (שְׁמוּאֵל־ט טז): וַיִּשְׁפָּךְ שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג, כִּי אֲגָג הוּא
כְּלָלוֹת הָאֲרָבַע מַלְכוּתוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר
כד): רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמַלְקִי. וְזֶה שְׁפָרַשׁ רְשִׁי: וַיִּשְׁפָּךְ – תִּתְּכוּ
לְד', הֵינּוּ שְׁחָתֵף וְהַבְדִּיל אֶת הַדְּלָת – שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת
דְּקִדְשָׁה, דְּלִית לָהּ מִנְרָמָא כְּלוּם וְכוּ' כְּנִלְמָד – מֵאֲגָג, שֶׁהוּא
כְּלָלוֹת אֲרָבַע מַלְכוּתוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, וְהַעֲלָה אֶת הַמְּלָכוֹת
דְּקִדְשָׁה בְּשֵׁלֶשׁ רְגָלִים. וְזֶה וַיִּשְׁפָּךְ, רֵאשִׁית־תְּבוּת שְׁבוּעוֹת סְבוּת
פְּסָח – כִּי עָקַר חֵיוֹתָהּ מֵאוֹר הַפְּנִימִים שֶׁבְּשֵׁלֶשׁ רְגָלִים כְּנִלְמָד.
בְּבִחִינַת (שְׁמוּאֵל־ב יא): וַיְהִי לְתְּשׁוּבַת הַשָּׁנָה, לְעַת צֹאת

הַמְּלָכוֹת. תְּשׁוּבַת הַשָּׁנָה, זֶה בְּחִינַת שֵׁלֶשׁ רְגָלִים, שֶׁהֵם יְמֵי דִין,
יְמֵי תְּשׁוּבָה, כְּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה (ר"ה טז): בְּפֶסַח
גְּדוּנִין עַל הַתְּבוּאָה, כְּעֶצְרַת וְכוּ'. וְאִז עַת צֹאת הַמְּלָכוֹת כְּנִלְמָד,
שְׁמוּצִיאִין אֶת בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת דְּקִדְשָׁה מִגְּלִיּוֹת שֶׁל הָאֲרָבַע
מַלְכוּתוֹת, וּמַעֲלִין אוֹתָהּ אֶל אוֹר הַפְּנִימִים, הַמְּאִיר בְּשֵׁלֶשׁ רְגָלִים
כְּנִלְמָד. וְעַל כֵּן יֵשׁ אֲרָבַע בְּחִינַת כְּכָל רְגָל: בְּפֶסַח הֵם אֲרָבַע
כּוֹסוֹת, בְּשִׁבְעוֹת הוּא סֵדֶר הַמְּשֻׁנָּה, שֶׁהוּא אֲרָבַע פְּעָמִים
כִּיד כֹּל אֶחָד, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה (עירובין
נד:): כִּיצַד סֵדֶר מְשֻׁנָּה וְכוּ'. כְּסֻמוֹת הִיא אֲרָבַעָה מִיָּנִים – הַכֹּל
כְּנַגַּד בְּחִינַת הַד' הַנִּלְמָד, בְּחִינַת מַלְכוּת הַנִּלְמָד, שְׁצָרִיף לְהַעֲלוֹתָהּ
אֶל הָאוֹר הַפְּנִימִים, עַל־יְדֵי שְׁמֻחוֹת הַמְּצוּוֹת, שְׁמֻתְקָבְצִין לְתוֹךְ
הַרְגָלִים כְּנִלְמָד:

וְעָקַר הַתְּגִלוֹת הַחֶסֶד הַנִּלְמָד, שְׁעַל יְדֵי קוֹצְרִין וְחוֹתְכִין
וּמַבְדִּילִין אֶת הַדְּלָת הַנִּלְמָד מֵאֲרָבַע גְּלִיּוֹת שֶׁל הַעֲבוּרִים, הוּא
עַל־יְדֵי תוֹכְחָה; כִּי עַל־יְדֵי פְּתִיחַת פֶּה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ נִתְגַּלָּה
חֲכָמָה, וְעַל־יְדֵי זֹאת הַחֲכָמָה נִתְגַּלָּה הַחֶסֶד, כִּי עָקַר הַתְּגִלוֹת
הַחֶסֶד – עַל־יְדֵי הַחֲכָמָה, כִּי אֵל גְּהִירוֹ דְּחֲכָמָתָא (זוהר לך לך
דף צד.). כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי לא): פִּיָּה פִּתְחָה בְּחֲכָמָה וְתוֹרַת
חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. וְזֶה (תהלים קמא): יִחַלְמֵנִי צְדִיק חֶסֶד וַיּוֹכִיחֵנִי;
הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי תוֹכְחָה נִתְגַּלָּה חֶסֶד. וְצָרִיכִין אֲנִי לְקַבֵּל תוֹכְחָתְכֶם,
אֶפְרַיִם עַל־פִּי שֶׁתוֹכְחָה שֶׁלְּכֶם הִיא לְפַעְמִים דְּרָף בְּיוֹז, שְׁמֻכּוּיִם
אוֹתְנָה, אֶפְרַיִם עַל־פִּי כִּי צָרִיכִין אֲנִי לְקַבֵּל תוֹכְחָתְכֶם, כְּדֵי לְקַבֵּל
עַל יְדֵי אֶת הַחֶסֶד כְּנִלְמָד. כִּי מִחַ שֶׁתוֹכְחָתְכֶם הוֹלְכָתְכֶם לְפַעְמִים
בְּדָרָף בּוּזִי, צָרִיף לְדוֹן אוֹתְכֶם לְכַף זְכוּת. כִּי אִין אָדָם נִתְפָּס עַל
צַעֲרוֹ, כִּי סוֹבְלִים צַעֲרֵי גְדוֹל מֵאוֹתְנָה, כִּי אֲפִלוּ מִחַ שֶׁהוּא טוֹב
אֲצִלְנוּ הוּא רָעָה אֲצִל הַצְּדִיקִים, וְכַעֲיִן מִחַ שְׂאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ
זְכוּנוֹם לְבָרְכָה (יבמות קג): כֹּל טוֹבְתָן שֶׁל רָשָׁעִים רָעָה הִיא
אֲצִל הַצְּדִיקִים; הֵינּוּ כִּי עֲסָקִים וְשִׁיחַת חֲלִין שֶׁלְנוּ הוּא בּוֹדָאי
רָעָה אֲצִלְכֶם, אֲלֹא אֲפִלוּ טוֹבוֹתֵינוּ, הֵינּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּעָרְפָנוּ
רַק טוֹב, הוּא רָעָה אֲצִל הַצְּדִיקִים, בְּבִחִינַת (שם): וְתַפְלְתִי
בְּרַעוּתֵיכֶם; כִּי תַפְלְתָנוּ מִכְּלָבָלֶת אוֹתְכֶם. כִּי כֹל הָעֲרִבּוּב
הַדַּעַת וְכֹל הַבְּלָבוּלִים וְכֹל הַשְּׂטוּתִים שׁוֹיֵשׁ לָנוּ לְפַעְמִיּוֹם,
הַכֹּל נִמְשָׁף בְּתַפְלְתָנוּ, כִּי כֹל הַבְּלָבוּלִים וְכוּ' וְכֹל הַמַּחְשְׁבוֹת
שֶׁחֹשֵׁב הָאָדָם לְפַעְמִיּוֹם, הַכֹּל פְּאִיִם עַל דַּעַתוֹ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה
דִּיקָא, וְהַכֹּל נִשְׁמַע אֵלָיו אִז דִּיקָא, בְּשַׁעַת שְׁעוּמָד לְהַתְּפַלֵּל,
בְּבִחִינַת (שם קו): מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת ה', וַיִּשְׁמִיעַ כֹּל תְּהִלָּתוֹ.
תְּהִלָּתוֹ – לְשׁוֹן (איוב ד): וּכְמִלְאָכֵינוּ יִשִּׁים תְּהִלָּה, הֵינּוּ עֲרִבּוּב
וּבְלָבוּלִים, שְׂאִז מִשְׁמִיעִין אֶת עֲצֻמֵן דִּיקָא בְּשַׁעַת שְׁעוּמָד

להתפלל ולמלא גבורות ה'. והוא בשתי בחינות: או שבאים להתתקן מחמת שרואים שמתפלל בכונה כראוי, על בן באים להתתקן, כי עבשו הוא הזמן שיכולין להתתקן, כי יש בהם ניצוצות קדושים שצריכין תקון. או בבחינה אחרת, מחמת שאינו ראוי להתפלל, ובאין לבלבל אותו מתפלתו. על כל פנים בין כך ובין כך, בשעת התפלה דיקא באין כל הערבוכים וכל הבלבולים של האדם, ונשמעין אצלו אז, ובשביל זה נקראין הבלבולים והערבוכים תהלה פנ"ל, מחמת שהן באים דיקא בעת התפלה והתהלה פנ"ל. וכל התפלות האלו עם כל הערבוכים באין אל הצדיקים, כי הצדיקים הם בחינת משיח, שאילו באין כל התפלות להעלותן, בבחינת (ישעיה מוח): ותחלתי אהטם לה, שכל התפלות באין לבחינת משיח, שהוא בחינת הטם, בחינת (איכה ד): רוח אפינו משיח ה', כי משיח הוא מורח ודאין (בשארז"ל סנהדרין צג), בבחינת (ישעיה יא): וחריוו ביראת ה'; הינו בתפלות, שהן בחינת (משלי לא): יראת ה' היא תתהלל; כי הוא מורח ומרגיש בהתפלות שמקבל מהם, את כל אחד ואחד כפי מה שהוא, כי כל הערבוכים של כל אחד הם בתוך התפלה פנ"ל. נמצא שהצדיקים הם סובלים צער על ידי התפלות שלנו, שמבלבלין אותן פנ"ל, ובשביל זה צריך לקבל תוכחתם אף שמבזין אותנו פנ"ל:

ח אמנם לכאורה איך אפשר לו להוכיח את כל אחד ואחד, הלא כל התפלות באין אצלו ביחד – של הכשרים ושל אותם שאינן כשרים – ואיך יודע איזה תפלה באה מזה או מזה, כדי להוכיח אותו. אף הוא יודע זאת, על ידי העזות והתורה של כל אחד ואחד, אם תפלתו היתה כהוגן אם לאו. כי יש שני מיני עזות; כי יש עזות דקדשה, שאי אפשר לקבל את התורה כי אם עלידי זה העזות דקדשה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פ"ב): לא תביישן למד; וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ביצה כה): מפני מה נתנה תורה לישראל, מפני שעזין הן; וכמו שאמרו (אבות פ"ה) הוי עז כנמר. ובשביל זה התורה נקראת עז, כמו שכתוב (תהלים כט): ה' עז לעמו יתן, (וכמו שפירש"י, וכן בזבחים קט"ו). כי אי אפשר לבוא אל התורה, כי אם על ידי עזות דקדשה. וכנגד זה יש להפוך, עזות מן הסטרא אחרא, שמושם באין תורות אחרות. שהן תורות שלחן, שהם בחינת פסילים, כי כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני (נדרים כ), ויש לו תורה מסטרא אחרא הנקראין פסילים,

שהוא הפך מן התורה הקדושה שלנו, שהוא בחינות: פסל לה, כי היא נקראת פסלת, על שם העתיד. במאמר חכמינו זכרונם לברכה (פסחים ג) אור שהוא יקר בעולם הזה, יהיה קפוי וקל לעולם הבא; שהיא בחינות פסלת, שהוא קפוי וקל למעלה. אבל תורתו היא פסלת אפלו בעולם הזה, ועל שם זה נקראין פסילים, כמו שכתוב (שמות כ): לא תעשה לה פסל. ומי שיש לו עזות שלחן מן הסטרא אחרא, הוא מקבל תורה שלחן, בחינת פסילים פנ"ל. ועלידי העזות שהצדיק רואה בכל אחד ואחד כפי מה שהוא, אם יש לו עזות דקדשה או להפוך, על ידי זה הוא יודע אם תפלתו היתה תפלה הכשרה או להפוך, כי גם התפלה היא עלידי עזות, כי אי אפשר לעמוד להתפלל לפני השם ותברך כי אם עלידי עזות, כי כל אחד לפום מה דמשער בלבה את גדלת הבורא ותברך שמו, כמו שכתוב (משלי לא): נודע בשערים בעלה; כל חד לפום מה דמשער בלבה (זוהר וירא קג). וכל אחד לפי ערבו שמשער בלבו את גדלת הבורא ותברך שמו, איך אפשר לו לעמוד ולהתפלל לפניו. ובפרט התפלה שהיא פלאות, דהינו שדוד המערכות, שהמערכות מחיבין כך, וכל בוכב ומזל קבוע על משמרתו ומערכה שלו, כפי מה שפירם הבורא ותברך שמו, שהיו קבועים ומסדרים כך וכך, והוא בא בתפלתו ורוצה לשרד המערכות ולעשות פלאות. על בן בשעת התפלה צריך לסלק את הבושה, כמו שכתוב (תהלים כב): כך בטחו אבותינו וכו' בטחו ולא בשו; כי עלידי הבושה שמתבייש מאתו ותברך, אי אפשר להתפלל, כי אם עלידי עזות פנ"ל. וזה בחינת (שם עז): אתה האל עושה פלא הודעת בעמים עזה – שהשם ותברך עושה פלאות עלידי תפלות ישראל, שהם עלידי בחינות עזות פנ"ל, שעלידייזה מודיע להעבדים את העזות דקדשה של ישראל, שעלידי שרואין העבדים את הפלאות הנעשין בעולם עלידי תפלות ישראל, עלידייזה יודעין כמה גדול העזות דקדשה של ישראל, שיש להם עזות כזה, להתפלל ולעשות פלאות פנ"ל. ועל בן הצדיק, עלידי שרואה העזות והתורה של כל אחד ואחד, עלידייזה יודע את התפלה שבלבלה אותו, מאיזה מהם באה, ועלידייזה יודע להוכיח אותו; וזהו: מישראל דספינא – הינו בחינת חכמה תתאה הנ"ל, בחינת מלכות הנ"ל, שהוא לפי חכמה (במדבר כב): ההספן הספנתי – לשון לפי חכמה; המילף אלפינא, בחינת (ויקרא כו): חרב נוקמת, שהיא בחינת מלכות הנ"ל: מישראל – פרש רש"י: ערוגה, הינו בחינת: ועקת מושל

וכו, כמו שכתוב (תהלים מב): באיל תערג. במאי קמלי לה – פּרש רש"י: במאי חותכין אותה. הינו בפה חותכין ומבדילין את המלכות הנ"ל, כדי להצילה מוּעָקָה הנ"ל, בבחינת: התכו לארבעה כנ"ל. והשיב להם: בקרנא דחמרא – הינו על ידי תוכחה, שעלידידיה נתגלה החסד, ובנה קוצרין וחותכין את הדל"ת, בבחינות: קצרו לפי חסד כנ"ל. קרנא, זה בחינת קול המוכיח, בחינת קרן השופר, בבחינת (ישעיה נח): הרם בשופר קולך והגד לעמי פשעם, הינו תוכחה הנ"ל. חמרא, זה בחינת (בראשית מט): יששכר חמור גרם, בחינות (דברי הימים א יב): ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. פי על ידי התוכחה מעלין אותה לרגלים, שהוא בחינות בינה לעתים כנ"ל: איתו לה תרי ביעי – לשון צלותא ובעותא, בחינות תפלות, אמרי: הי דחורתא והי דאכמתא – הינו, שאתה אומר שעל ידי תוכחה מעלין את המלכות כנ"ל, הלא איהו אפשר להוכיח, פי הלא התפלות באין ביחד, ואיהו יודע להוכיח לפי התפלה, פי אינו יודע איזה תפלה של הכשר או להפוך. וזהו: הי דחורתא והי דאכמתא – הינו איזה תפלה מאיש כשר או להפוך. איתי להו תרי גביני – הינו בחינות (איוב י): וכבגינה תקפיאני; הינו בחינות תרי תורות הנ"ל, שהן בחינות קפוי וקל, בחינות פסלת, בבחינות: פסל לה, ובחינות: לא תעשה לה פסל כנ"ל. ואמר להו: הי דעזי חורתא והי דעזי אכמתא – הינו תרי עזות הנ"ל, שהן עזות דקדשה, ועזות דסמרא אחרא, שמהן תרי תורות הנ"ל. ולפי העזות יכולין לידע את התפלות כנ"ל, שעלידידיה יכל להוכיח אותם כנ"ל, שעלידידי זה חותכין ומבדילין את בחינות המלכות, ומצילין אותה מוּעָקָה מושל,

ומעלין אותה לבחינות אור הפנים המאיר ברגלים כנ"ל: זאת התורה התחיל לומר על פסוק: ויהי מקץ וכו, אך לא סיים לבאר זה הפסוק על-פי התורה הזאת. ואמר אחר-כך, שאם היה רוצה לסיים פרוש הפסוק, היה צריך לומר עוד תורה בזאת כדי לבאר הפסוק:

מקולו של אדם יכולין לידע את בחינות המלכות שלו, פי יש בכל אחד ואחד בחינות מלכות, והוא נפר בקולו, פי אין שני קולות שוין, פי קול של כל אחד ואחד משנה מחברו. ועל פן יכולין להפיר את האדם בקולו, כמו שנתראה בחוש, פי כפי בחינות האדם פן הוא קולו. ועל ידי הקול, יכולין להפיר את בחינות המלכות שלו. פי יש קול ענות גבורה, וקול ענות חלושה (שמות לב), כפי בחינת המלכות של כל אחד. ועל פן שאול שהיה רודף את דוד על שראה בו שימלך, מצינו שם במקרא, כשנודדנו יחד שאול ודוד, אמר לו שאול לדוד (שמואל א כד): הקולך זה בני דוד – שהבין שאול בתקול, שהוא חזק בבחינות המלכות. ושאל את דוד: תקולך זה בני דוד – שתתמה שאול על קולו של דוד, פי הבין שהוא קול של מלך ממש, ועל פן רצה שאול לשאת את קולו, דהינו להגביה את קולו למעלה מקולו של דוד, אבל לא היה יכול. וזהו (שם): וישא שאול את קולו ויבך; דהינו שרצה לשאת ולהגביה קולו כנ"ל, אבל היה הקול נבכה. וזה בחינות: ויבך, שהיה הקול נבכה, קול נמוך של בכיה. על פן אמר שאול אז אל דוד: ידעתי כי מלך תמלך; פי ידע זה על ידי הקול כנ"ל:

פירוש נחל זהר
לכל מאמר הוזהר על פי ההקדמות בליקושי מוהר"ן

משלים תחתונים, מעילה לעלול משכל עליון לשכל תחתון השגות אלוקות ונמשלים עליונים, כדי שנוכל אנו התחתונים להבינם. ויש לבאר כי מה שזוכה לשכל התחתון, אשר בו נגבלים בשיעורים יחדיו כל העולמות העליונים, אשר להם צורת אדם, שעל זה נאמר ויחכם מכל האדם, בחינת מבשרי אחזה אלוך, שעל ידי שנאת בצע הממון (שגם הוא מבחינת המלכות, אשר גם בו ריבוי שיעורי כוחות לעשות בו כרצונו ותאוותו או למען שמו יתברך במעשה צדקה), זוכה להשיג הנמשל למשל כל האדם, עד שיש ביכולתו גם כן כבוראו להמשיך משלים והלביש שכל עליון בשכל תחתון. וכן יש לבאר כי מצד אחד ברור שהשכל העליון נכבד ונשגב מן התחתון, אך באמת שכל העליון הקדום גם הוא טובב אל המכוון שהיא צרת הבת, שהוא השכל התחתון, שהוא עיקר התכלית וסוף המעשה שבמחשבה דקב"ה תחילה הקודמת לכל השכלים העליון, הוא שאנו נמלכו דייקא בעולם זה, ונכיר

רבי יהודה פתח (משלי לא) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. תא חזי, קודשא בריך הוא אסתלק ביקריה דאיהו גניז וסתים בעילויא סגיא. לאו איתי בעלמא ולא הוה מן יומא דאתברי עלמא דיכיל לקיימא על חכמתא דיליה ולא יכיל לקיימא ביה. – רבי יהודה פתח להקשות ולבאר סוד הפסוק אשר אמרו שלמה המלך, החכם באדם דייקא, אשר זכה לשכל התחתון בחינת מלכות (כמבואר בדברי רבנו עיין שם ס' ד') שנאמר ויחכם מכל האדם, וכן היה מלך דייקא, שמלך על עליונים ותחתונים, והוא הרב הגדול במעלה ביותר, הרופא הגדול, שונא בצע, אשר כסף לא היה נחשב בימיו (כמבואר שם) שעל ידי זה זוכים לשכל התחתון, ולכן בימיו המלכות הייתה על תיקונה, שנאמר וישב שלמה על כסא ה', והוא היודע להסביר לנו בשלושת אלפי משל,

אותו דייקא מהעולם הזה, המעלים ומלביש לכל המדרגות של האלוקות העליונות ביותר. והבן היטב. ובכאן שלמה (אותיות המשל) המלך הביא משל לבעל ואישה, להמשיל סוד השגת החכמה עילאה האלוקית והכרת הקב"ה על ידי המלכות, חכמה תתאה, בת עין אשת חיל, באמרו **נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ**. בא וראה להבין כלל גדול והקדמה בהשגת אלוקותו יתברך שלכאורה היא סתירה לדברי שלמה דהנה, הקב"ה מתעלה בכבודו, שאנו מכירים מרחוק גדול מעלתו עליונה מכל, על ידי לבושים ומשלים ושיעורי אותיות ומצוות, כי לבוש נקרא כבוד כידוע, המייקר ומגלה כבוד מעלת הלוכשו, הפנימי ללוש, ודייקא על ידי כבודו ולבושו של הקב"ה, מה שהצדיקים מלבישים לנו במשליהם, על ידי זה אנו מבינים שהוא גנוז ונסתר בעילוי רב. כי גם שמתגלה עלינו השגחתו במקומו באמת אין אנו יכולים להשיג עצמותו יתברך, ואפילו הנמשלים העליונים למשלים התחתונים, המה רק משל ואור תחתון ביחס לעצמותו יתברך ולכן לא קיים בעולם ולא היה מהיום שנברא העולם התחתון שיכול לעמוד בו, שיכול לעמוד על חכמתו הפנימית של הקב"ה ולא יכול לעמוד בו בדעתו להבינו יתברך.

בגין דאיהו גנוז וסתים ואסתלק לעילא לעילא, ובלהו עלאי ותתאי לא יכלין לאתדבקא, עד דבלהו אמרין (יחזקאל ג) ברוך כבוד יי ממקומו. תתאי אמרי דאיהו לעילא דקתיב, (תהלים קיג) על השמים כבודו. עלאי אמרי דאיהו לתתא דקתיב, (תהלים נז) על כל הארץ כבודו. עד דבלהו עלאי ותתאי אמרי ברוך כבוד יי ממקומו. בגין דלא אתיידע ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה, ואת אמרת נודע בשערים בעלה. והנה השכל העליון של האלוקות, מפני שהוא גנוז מעיני כל, למרות קרבת מקומו אלינו, וסתום, שאין הפתח אליו ניכר לנו, מרם שנאת הבצע והיפוש ומציאת הרופא הגדול במעלה, ואהבת תוכחה שלו, אזי למרות שאור אלוקותו נמצא קרוב ומלוכש בכשרנו ובכתי עינינו, סתום השער מלחכנם לראותו ולהשיגו והתעלה למעלה למעלה, מעלול לעילה עליונה וראשונה, כביכול רחוק מאתנו, עד אין סוף ושיעור. וכל עליונים ותחתונים (אשר עליהם מלך שלמה בימיו כנ"ל) לא יכולים לדבוק בעצמותו להשיגה, (ואפילו שלמה המלך העליון לכל העליונים ותחתונים, העליון בהשגת מלכות דאצילות, אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני) עד שכולם אומרים ברוך כבוד ה' ואור עצמותו יתברך המהווה כולם, המלוכש ונעלם וסתום וגנוז מאתנו כנ"ל אך ניכר כבודו לעצמו בלבד ממקומו. ויש עוד לומר שאין יכולים להדבק בו יתברך דרך לבושו אלא דייקא עד שיכירו שרוקה החכמה מהם וברוך הוא ממקומו העליון בלבד. תחתונים אומרים שהוא למעלה ורחוק והשגתם, שכתוב על השמים כבודו, כי אפילו השכל העליון שבשמים שהוא רק לבוש מכובר לעליון לו אשר מעל השמים, אין אנו משיגים. עליונים אומרים שהוא למטה שכתוב על כל הארץ (מלכות) כבודו (ואור לבוש שלך) מלוכש בתוך המכוון שהיא הבת עין, אשר היא באמת זה השער לה' (ויודעים אנו עתה כי מאחר ואין בנו יצר הרע ולא היינו במצרים וכו') כתשובת משה על טענת

המלאכים בתחילה תנה הודך על השמים) ואין אנו משיגים זה הנמשל המגביל עצמו בתוך המשל של המלכות, שרק דרכה ניתן להבינו ולהשיגו. עד שכולם, עליונים ותחתונים, אומרים ברוך בשפע בלתי פוסק שאין לו שיעור ומלוכש בתוך, כבוד שיעורי אותיות שם ה' מאיר ממקומו הרחוק מהשגתנו בשמים ובארץ. ומן פסוקים אלו מובן כי לא נודע ולא היה מי שיכול לעמוד עמו במהיצתו לדבוק בו ולהכיר עצמותו אין סוף ברוך הוא, ואתה שלמה המלך אומר נודע בשערים בעלה? כאילו ניתן לדעת אותו יתברך כשער בת רבים ליושב שם עם הזקנים.

אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קודשא בריך הוא דאיהו אתיידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה כל חד בפמה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא. ולפום מה דמשער בלביה הכי אתיידע בלביה. ובגין כך נודע בשערים באנון שערים. אבל דאתיידע פדקא יאות לא הוה מאן דיכיל לאדבקא ולמנדע ליה. — אך התרוץ הוא כי באמת אין הכוונה כי נודע אור אין סוף הבלתי גבול אלא כוונת שלמה במשלו הוא כי נודע בשערים בעלה זה הקב"ה שהיא הנהגת מלכותו על ידי חכמת משפט ז"א המלוכש במלכות, אשר הוא כן נודע ומתדבק בקרוב מקום ובשר הנחזה ורואה פני ה' אלוקיו, לפי מה שמשער שיעור גדול בעין יפה, על ידי ריבוי שיעורי אותיות התורה ושיעורי המצוות והתבוננות שלו בפנימיות כוונת המצוות לקיים רצון המלך, אשר אלו שיעורי המצוות הם הבת עין והשער לה', ומשער דייקא בלבו בשמחת לבו ככל יום ויום בקיום המצוות כחינת פקודי ה' ישרים (בקי ישר אחד דק הנמשך במידה ושיעור מאין סוף) משמחי לב ובעיקר בשמחת לבו ברגלים, שהשמחה היא כלי משוער לקבל אור הפנים שהוא הדבקות בו יתברך, בחינת נתת שמחה בליבי, כל אחד פמה שיכול, על ידי הגדלת שנאת הבצע ושמחת המצוות, להדבק ברוח החכמה שהיא החכמה העליונה המלוכשת בחכמה התחתונה של המלכות ומחייה אותה, ושעל ידי זה גדל שיעור השמחה, כי זה מביא לזה וזה לזה, כי על ידי קיום שיעורי המצוות האלוקיות זוכה להבין הנמשל והפנימיות שלהם שהוא הרוח חכמה, שעל ידי זה זוכה לשמחה בפיקודי ה' הישרים, שעל ידי זה מקיים המצוות בכל פעם ביתר הידור נאוה ויופי המקביל ומסודר כפי היופי והנאוה העליון הנמשך בהם, כפי שהשיג בחכמתו, שעל ידי זה משיג בכל פעם שכל יותר עליון ושוב זוכה להגדיל השמחה ויופי קיום המצוות וחזור חלילה עד אין סוף. עד יוכל בעצמו להמשיל היופי העליון בשיעורים נכונים ומכוונים בהנהגות ישרות ובשיעורי חידושי תורה המלבישים השגות אלוקות. ולפי מה שמשער בלבו הרחב בשמחת שיעורי המצוות הפורצת גבולות, כך נודע בלבו, בינה ליבא, המבין אלקותו יתברך, להיות בכלל רואי פני המלך הזקנים (זה קנה חכמה) היושבים ראשונה בשער במלכות, ראשית חכמה שער יראת ה'. ולכן כוונת שלמה נודע בשערים, באותם שערים של שיעורי אותיות התורה והמצוות בשמחה. אבל שנודע בראוי, דהיינו לדעת עצמותו יתברך כראוי, לפי כבודו אשר במקומו, אין מי שיכול להדבק ולדעת אותו כנ"ל.

ובאמת תכלית הידיעה והדבקות בו הוא דייקא על ידי שלא נדע. כי באמת כשאנו מכנים אותו יתברך באותיות מוגבלות בשיעורי המילים אור אין סוף ברוך הוא, המגבילים הידיעה כי לא נודע הוא ואין לא שיעור וגבול ואנו הננו מוגבלים, אזי דייקא על ידי זה יש לנו מעט הגשה מרחוק לדעת האמת ולדבוק בקצה הקו היורד מאין סוף המידה ולהכיר אור פני הנהגתו כפי שיעור לבנו.

רבי שמעון אמר נודע בשערים בעלה. מאן שערים. כמא דאת אמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ובגין אלו שערים דאנון דרגין עלאין בגינייהו אתידע קודשא בריך הוא. ואי לא לא יכלין לאתדפקא ביה. רבי שמעון אמר בהמשך לדברי רבי יהודה לבאר הפסוק נודע בשערים בעלה. אלו שערים עליהם דבר שלמה בן דוד, אשר על ידם נודע בעל המלכות? אלו שערים רוחניים כמו שנאמר בתהלים בדברי דוד אביו, שאו מבט למעלה אל שערים עליונים רוחניים אשר מעל השגת ראשיכם ועל ידי זה והנשאו בחשיבותם וכבודם פתחי עולם, דרכם נכנסים למדרגות עליונות והשגות אלוקות שבעולמות העליונים, פתח אחר פתח, לבוש פנימי ללבוש חיצוני, מעלול לעילה, ממסובב לסיבה. או כאומר דוד לשערים ופתחים עצמם שישאו ראשם למעלה, שכל פתח ושער שהוא בחינת מלכות חכמה תתאה שבכל עולם תעלה לשורשה וחכמה עילאה המחיה את המלכות, בחינת ראשכם, בחינת עליה לרגל התהוותה להשיג אור הפנים. ומפני אלו שערים שהם באמת דרגות עליונות של חכמה עילאה אך בלבוש תחתון, לכן דייקא כסיבתם נודע הקב"ה. כי המשוקעים בשערי הטומאה צריכים רבי גדול כמשה שיכול להלביש שכל עליון ומדרגה עליונה מלובשת במשל, כדי שהמשוקע בתחתית יבין ויגיש במקומו האלוקות כדי שיוכל לעלות במעלות הקדושה ודבוק בו יתברך. ואם לא אלו השערים וגבולות וצמצום השכל מעילה לעלול הלבשה אחר הלבשה בתוך הבת עין, במקום צרת הבת לא יכולים להדבק בו ולעלות מדרגה לדרגה בהשגות. כי בלי משל לא יוכל להכיר כנמשל. בלי קיום במצוות ביראה ושמחה לא יוכל לעשות עליה לרגל להשיג אור הפנים.

תא חזי, דהא נשמתא דפר נש לאו איהו (נ"א לא אית) מאן דיכיל למנדע לה, אלא בגין אליון שייפין דגופא דאנון דרגין דעבדין אומנותא דנשמתא בגין כף אתידע ולא אתידע. כף קודשא בריך הוא אתידע ולא אתידע בגין דאיהו נשמתא לנשמתא רוחא לרוחא גניו וממיר מפלא, אבל באנון שערים דאנון פתחין לנשמתא אתידע קודשא בריך הוא. בא וראה להבין בעיני השכל ענין זה על פי משל שהביא לך שעשה ה' בעולמו כדי שנכיר ונשיג אלוקתו כפי מה שנשער בלבנו, שהרי הנשמה האלוקית העליונה של האדם אין הוא מי שיכול לדעת אותה להתחבר אל עצמותה לדבוק בה שהרי גנוז אור היות חכמתה בגוף וסתום ונעלם בו עצמותה, אלא נודעת דייקא על ידי אברי הגוף בפעולתם המראים רצונה וחכמתה וכן עצם דיוקנה כדיוקנה והיא עצמה כקומת צלם אלוקים א"ק. והם, אברי הגוף החיצונים שהם לבוש לנשמה, הם הדרגות התהוות שיעשות (עשייה-מלכות)

אומנות (אמונה-מלכות) הנשמה היוצרת מחשבות רצונה והם מגלים זה הרצון. ומפני שמצד אחד היא עליונה ולא נודעת עצמותה אך מצד שני מתגלה בלבוש אברי הגוף התחתונים משום כך נודע, מצד אחד, כוח היוצא מן הנשמה ולא נודע, מאידך גיסא, עצמות שלה. וכמשל הנשמה והגוף מבשרי אחזה אלו, כך הקב"ה נודע בשיעורים מוגבלים על ידי הנהגות מלכותו, בחכמתו האלוקית ולא נודע עצם אור אין סוף בלי גבול ושיעור. והוא בקל וח"ו שאינו נודע כמו הנשמה הגנוזה, משום שהוא נשמה ועליון ופנימי לנשמה של האדם, והוא רוח פנימי לרוח האדם, גנוז וממיר מן הכל, כי הוא סיבת על הסיבות ועילת כל העילות, א-ל עליון. אבל באותם שערים של שיעורי אברי הגוף ושיעורי רמ"ח ושם"ה מצוות עשה ולא תעשה הנפעלים באברים, שכנגד אברי הנשמה הרוחניים, שהם פתחים בהם נכנסים להשיג ולדעת הפנימיות הרוחנית של הנשמה, ובאותם שערים של מקומות העולם שהוא אדם גדול כביכול כידוע, שדרכו מנהיג בחכמתו ונשמתו את כוחות הטבע ולב שרים ומלכים ומזכה ומחייב על ידי זכאי וחייב ומנהיג העולם בעליה לרגל עד לגילוי אור הפנים בשלמות בגאולה העתידה במהרה בימינו אמן. על ידי כל אלו ההתלבשויות דייקא נודע הקב"ה כמו נשמת המתלכשת בגוף כנ"ל.

תא חזי, אית פתחא לפתחא ודרגא לדרגא, ומנייהו ידע ימרא דקודשא בריך הוא. פתח האהל, דא הוא פתחא דצדק. כמא דאת אמר (תהלים קיח) פתחיו ל"י שערי צדק וגו' דא פתחא קדמא לאעלא ביה, ובהאי פתחא אתחזין כל שאר פתחין עלאין. מאן דזכי להאי (פתחא) זכי למנדע ביה ובכלהו שאר פתחין בגין דכלהו שראן עליה. בא וראה להבין סוד משל הבת עין, בה נגבלים כל הדברים הגדולים שכנגדה, והוא השכל התחתון המוגבלים כל המדרגות של השכלים העליונים, יש בנמצא בכל עת פתח פנימי ועליון יותר לפתח חיצוני וראשון, וכן דרגה של שכל אלוקות עליונה וסיבה ועילה לדרגה תחתונה שקדמה לנכנס במעלות ומדרגות השגות האלוקות, ומהם מאלו הפתחים והלבושים שבכל דרגה ודרגה שהיא מלכות שבכל עולם ועולם, מהם ידוע כבודו ושיעורי לבושו הפנימי ביותר של הקב"ה. ועתה יובן סוד השגת שרה (לשון מלכות כידוע) במלכות המקבלת מאורות האלוקות של האוהל. פתח האהל- זהו פתח של צדק, היא המלכות, בת עין, בחינת מלכי צדק מלך שלם, כמו שנאמר פתחו לי שערי צדק אבוא בם ועל ידם אכיר ואדע אותו יתברך, חכמתו ובינתו יתברך ולכן, אודה י"ה, (י"ה חכמה עליאה ובינה ליבא) זה הוא פתח ראשון להכנס בו, בחינת ראשית חכמה יראת ה' בעשיית תרי"ג מצוות מעשיות, אברי הנשמה, ובפתח הזה נראים כל שאר הפתחים העליונים, כי למרות עליונותם גם המה רק פתחים ולבוש לעצמותו העליונה וגנוזה מכל, כמשל רבנו לדברים הגדולים הנראים כולם בבת עין. והוא תנאי כנ"ל לדעת קונו להכנס בפתח החיצון כדי להגיע לפנימי. כי מי שזוכה, בשמחה מעשיו והתבוננות שלו ולמידה שלו מן הרופא הגדול, להשיג המכוון של צרת הבת עין, מה שעיני ה' נשואות לכל מעשה

טוב שלנו מן העולם הזה דייקא, לגלות מלכותו ולבוש כבודו כאן בעולם הזה של גושי עפר קרוצי חומר, ומקיים מבושרי אחזה אלוק, ומתבונן תמיד להבין משלי גופו ושער החיצוני, על ידי זה זוכה לדעת אותו יתברך על ידי לבוש זה השער ובכל שאר הפתחים העליונים יותר לדעת אותו יתברך גם כן. שאין להשיגם אלא על ידי הנמשל הראשון, משום שכולם שוריים עליו ומלובשים ונראים ומאירים ומסודרים בו בלבוש יפה ונאה.

וְהַשָּׂמָה דְּפִתְחָא דְּאֵל אֲתִידַע. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא וְכָלְהוּ פִּתְחִין אֲסֵתְלִקוּ מִנִּיהּ וְלֹא יִכְלִין לְמַנְדַּע וְלֹא אֲתִידַבְּקָא. אֲבָל בְּזַמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא זְמִינִין פְּלִהוּ דְּרַגְוִין עָלְאוּן לְמִשְׁרֵי עָלִיָּה בְּדָקָא יְאוּת. – וְעַכְשֵׁי בְּגִלוּת הָאֲרוּךְ שֶׁל הַד' מַלְכוּיּוֹת שֶׁל עִבּוּרִים, שְׁיוּנָקִים מִהַחֲכֵמָה הַתְּתָאָה הַקְּדוּשָׁה, בְּשִׁבִיל כְּסִילוּתָם וּמַלְכוּת הַזֹּלָה שֶׁלָּהֶם, וּמִקְלָקְלִים הַסֹּדֵר בְּרוּעַ לֵב שֶׁלָּהֶם וּמַסְתִּירִים מַלְכוּתוֹ יִתְבַרְךְ, וְאֵין אֲנִי יוֹדְעִים לַהֲבִין אֲפִילוּ הַמִּשְׁלָל כְּרֵאוֹי שְׂאוֹי הַפִּתְחָה הַזֶּה שֶׁל הַתְּגֻלוֹת הַנְּהַגְתִּי מַלְכוּתוֹ עַל כֹּל הָעוֹלָם לֹא נֹדַע. מִפְּנֵי שְׂיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת הַד' מַלְכוּיּוֹת כִּנ"ל וְכֹל הַפִּתְחִים הַפְּנִימִים הַתְּלוּיִים בְּפִתְחָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁל שְׁלֻמוֹת הַתְּגֻלוֹת מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל פִּלְטִין שֶׁל מֶלֶךְ, כֹּל אֵלּוּ הַפִּתְחִים הַסֵּתְלִקוּ מִזְּמַנּוֹ, מֵאוֹתוֹ הַפִּתְחָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַמַּלְכוּת שֶׁנִּפְלְּהָ בְּגִלוּת, וְלֹא יִכְוָלִים לְדַעַת וְלַהֲדַבֵּק בְּמַלְכָּנוּ. אֲבָל בְּזַמְּן שְׂיִצְאֵוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת כְּמִהַרָּה בִּימֵינוּ אִמֵּן, וְיִתְקַצְבוּ לֹא"י וְיַעֲלוּ לְרַגְלֵי ג' פְּעֻמִּים בְּשָׁנָה לְמָקוֹם הַמְּקַדֵּשׁ וְתַחֲזוֹר מַלְכוּתוֹ יִתְבַרְךְ לְעֵלּוֹת כְּבֵרָאשׁוֹנָה, אִזּוֹ עֲתִידִים כֹּל הַמְּדִרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל הַשְּׁנָת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַרְךְ וְגִילּוֹי אֹרֹחַ הַפְּנִיִם לְשִׁרְוֹת עָלְיוֹ עַל פִּתְחָה צְדָקָה וְהַחֲכֵמָה הַתְּתָאָה כְּרֵאוֹי וְתֵאוֹר וְתַחֲיָה הַחֲכֵמָה עֵילָאָה אֶת הַבַּת עֵין וְיִזְכּוּ כֹל יִשְׂרָאֵל לַהֲשִׁיג עַל יְדֵי זֶה כֹּל הַמְּדִרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת כִּנ"ל.

וְכִדְרִין יִנְדַּעְוִין בְּנֵי עֲלָמָא חֲכְמָתָא עָלְאָה וְקִירָא מַה דְּלֹא הָווּ יִדְעִין מִקְּדָמָתָא דְּנָא. דְּבָתִּיב, (יִשְׁעִיָּה י"א) וְנַחְחָה עָלְיוֹ רִוַּח יְיָ רִוַּח חֲכְמָה וּבִינָה רִוַּח עֲצָה וְגַבְרָה רִוַּח דְּעַת וְיִרְאַת יְיָ. פְּלִהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל הַאִי פִּתְחָא תִּתְאַה דְּאַיְהוּ פִּתְחָה הָאֶהֱל. וְכָלְהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל מְלָכָא מְשִׁיחָא בְּגִין לְמִידָן עָלְמָא דְּבָתִּיב וְשָׁפְטָא בְּצִדְקָא דְּלִים וְגו'. – וְאַזּוֹ יִדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יְהוּ נִקְרָאִים אִזּוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם, עַל שֵׁם שְׂיִשְׁיִגוּ שׁוּב פִּתְחָה הַצְּדָקָה וְהָעוֹלָם הָעֵשִׂיָּה כּוֹ מִשְׁל הַמַּלְכוּת וְכוּ נְעֻלְמַת וּמְלוּבִשְׁת חֲכֵמָה עֵילָאָה, וְשִׁכַּל עֲלִיּוֹן שֶׁל הַשְּׁנָת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַרְךְ, חֲכֵמָה עֲלִיּוֹנָה וְנִכְבָּדָה וּמְלוּבִשְׁת בְּלָבוּשֵׁי כְבוֹד ה' הַמְּלָא אֶת כֹּל הָאֲרֶץ, וְיִשְׁיִגוּ יִשְׂרָאֵל מַה שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִים אֲפִילוּ מִקּוֹדָם לִזֶּה, הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, כִּי דִּיקָא הַחֲזוֹרָה מֵאֲרוּךְ סִיבּוּבֵי גְלוּת צַרַת הַבַּת, יְהִיָּה בַחֲנִינָתוֹ יִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחוּשֶׁךְ, לְרֵאוֹת וְלַהֲבִין וְהַשְׁכִּיל פִּלְאֵי הַנְּהַגְתּוֹ וְסוֹד הַקִּץ הַסְּתוּם. וְעַל יְדֵי הַתְּקַבְּצוֹת רַוב הַמְּצוּוֹת וְשִׁמְחָה שֶׁלָּהֶם בְּרִגְלִים יִזְכּוּ כֹל יִשְׂרָאֵל כֹּל אֶחָד לְפִי מְדִרְגָתוֹ לְעֵלּוֹת הַרְגַל מְדִרְגָה לְדִרְגָה עַד לַהֲגֻלוֹת הַרּוּפָא הַגְּדוֹל כְּמַעֲלָה כְּמוֹ שְׁכָתוּב עַל יִשְׂרָאֵל וּמְשִׁיחָה, וְנַחְחָה עָלְיוֹ רִוַּח ה' רִוַּח חֲכֵמָה וּבִינָה וְרִוַּח עֲצָה וְגַבְרָה רִוַּח דְּעַת וְיִרְאַת ה'. בַּחֲנִינָת רִוַּח לְרוּחַ נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה פִּתְחָה לְפִתְחָה, עַל יְדֵי פִתְחָה רֵאשׁוֹן רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאַת ה' לְהַכְנֵם בְּדַעַת נֹדַע, גְּבוּרָה, עֲצָה – א"ל נְהִירוֹ דְּחֲכֵמָתָא, בִּינָה, חֲכֵמָה, וְנַחְחָה עָלְיוֹ כְּתֵר לְרֵאשׁוֹ. כּוֹלָם כֹּל

הַמְּדִרְגוֹת עֲתִידִים כִּנ"ל לְשִׁרְוֹת עַל אוֹתוֹ פִּתְחָה תְּחִתּוֹן וְשִׁכַּל תְּחִתּוֹן שֶׁל הַמַּלְכוּת שְׁהוּא נִקְרָא פִּתְחָה הָאֶהֱל. דְּרַכּוּ נִכְנְסִים לְהִשְׁיג אֹרוֹת הָאֱלֹקוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כְּשֶׁמֶשׁ הַזּוֹרְחָת, הַנִּקְרָאִים אֶהֱל בַּחֲנִינָת כִּהִילוּ נְרוֹ עָלֵי רֵאשִׁי (עֵיין תּוֹרָה מ"ט וּבַעֲדוֹ מְפֻרְשִׁים) וְכוֹלָם עֲתִידִים לְשִׁרְוֹת מְדִרְגָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּיִתְרָה עַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחָה דֵּה שִׁילָה הַרּוּפָא הַגְּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ הַמַּלְכוּתָה כְּדֵי לְדוֹן הָעוֹלָם בְּסוֹד הַנְּהַגְתִּי הַמַּלְכוּתָה עַל יְדֵי חֲכֵמָה עֵילָאָה יִשְׁיִג עַל יְדֵי פִתְחָה תְּחִתּוֹן, כְּמוֹ שְׁכָתוּב וְשָׁפְטָא (הַנְּהַגְתִּי ז"א) בְּצִדְקָא (מַלְכוּת חֲכֵמָה תְּתָאָה) דְּלִים בְּדִלוּת הַמַּלְכוּתָה דְּלִית לָהּ מְגֻרְמָא כְּלוּם אֵלּא מַה שְׁמִקְבֵּלָת מִן הַחֲכֵמָה עֲלִיּוֹנָה שְׂיִשְׁיִג, הַנְּהַחֲכֵת מִן הַד' מַלְכוּיּוֹת, וְהוֹכִיחָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַחֲסֵד, בְּכַדִּי לְחַתּוֹךְ הַמַּלְכוּתָה וְלַהֲעֵלוֹתָהּ מִן ד' מַלְכוּיּוֹת, בְּמִישׁוֹר, שְׁמוּכִיחָה עַל פְּגָם בְּלָבוּלֵי הַמַּחְשְׁבוֹת בַּעַת עֲשִׁיית פִּיקוּדֵי ה' הִישְׁרִים בְּמִישׁוֹר, מְשֻׁמְחֵי לֵב, וְבַעֲיָקֵר עֲבוּדַת תְּפִילָה שְׁבֵלֵב בְּשִׁמְחָה, שְׁעַל יְדֵי זֶה עֵיקָר עֲלִיית הַמַּלְכוּתָה בַּעַת שְׁמַתְפַּלְלִים כְּרֵאוֹי, כֹּל אֶחָד כְּפּוּם מַה שְׁמִשְׁעַר בְּלִיכָה גְדוּלַת הַבוֹרָא יִתְבַרְךְ שְׁמוֹ, שְׁעַל יְדֵי זֶה יוֹדַע לִפְנֵי מִי הוּא עוֹמֵד, וּמַתְחַזֵּק בַּעֲזוֹת דְּקִדּוּשָׁא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה לְבַקֵּשׁ מִן הַמֶּלֶךְ שְׂיַעֲשֶׂה פְּלֹאוֹת לְמַעַנּוֹ, כִּי בַּעַת הַתְּפִילָה עֵיקָר הַנְּצוּצוֹת שֶׁל לָבוּשׁ אֹרֹחַ הָאֱלֹקוֹת, הָעוֹלָם מְלוּבָשׁם בְּכוֹוֶנַת הַלֵב, שְׁעַל יְדֵי שְׂיַעוֹר הַלֵב בְּגְדוּלַת מַלְכוּתָה ה' יִכּוֹל לְעֵלוֹת הַנְּיֻצּוּצוֹת לְמַקּוּמָם בְּלֹא כְּלָבוּל. וְיוֹדַע לְהוֹכִיחָם עַל יְדֵי יִרְאַת ה' שְׁלוֹ הַנְּחָה עָלְיוֹ, בַּחֲנִינָת וְהִרְיָחוּ בִּירְאַת ה' (מִזְבֵּא בְּפִסּוֹק הַקּוֹדֵם לִזֶּה) שְׁמוֹרָה וּמְרַגִּישׁ בְּלָבוּלֵי הַתְּפִילָה שְׁמִקְבֵּל מִיִּשְׂרָאֵל, וּמוּכִיחָה וְדַאֵין אוֹתָם כְּדֵי יִשׁוּבוּ לְמַעֲלַתָם לְחַיּוֹת עֲנּוּי אֲרֶץ כִּי הִמָּה הַמַּעֲטָה מְכֹל הָעַמִּים, הַמַּמְעַטִּים עֲצָמָם בַּעֲנוּוֹה דִּיקָא עַל יְדֵי שְׁמִכְרִים גְדוּלְתוֹ בְּשִׂיעוֹר לָבָם, בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק הַפּוֹתָח שְׁעָרִים. עֲנּוּי אֲרֶץ הַמְּגֻלִים כִּי מֵלֹא כֹל אֲרֶץ הַמַּלְכוּתָה כְּבוֹדוֹ וְלָבוּשׁוֹ, וְעַל יְדֵי שְׂיַחְזִירוּ הַמַּלְכוּתָה מִמִּילָא וְחֵבָה אֲרֶץ וּמַלְכוּתָה הַגּוֹיִים וְכַרְחָה שְׂפִתְיוֹ שְׁמִקְבֵּל מֵהַשְּׁנָת רוּחַ לְרוּחַ וּנְשִׁמָה לְנִשְׁמָה, שִׁכַּל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִמְּשִׁיךְ אוֹתוֹ בְּלָבוּשׁ שְׂפִתֵי הַמַּלְכוּתָה פִּה שְׁלוֹ, כְּדֵי לְכַמֵּל יְנִיקַת הַכְּסִילִים הַרְשָׁעִים מִמַּלְכוּת דְּקִדּוּשָׁה, שְׁעַל יְדֵי בִיטוּל יְנִיקַת הַחַיּוֹת יְמִית רִשְׁעָה.

בְּגִינֵי כֵּן פִּד אֲתַפְּשֵׁר אֲבָרְהָם, הַאִי דְּרַגְאָ הָוָה אָמַר בְּמַה

לא הוא זרע קדוש שיכול להמשך בחיות נשמתו למטה בגוף. ואז הוא כמו שכתוב זרעו בו למינהו, כי הזרע שבו מלוכש כל חכמת בניית הגוף המלביש הנשמה הוא כפי מין וסוג מעלת האב המולידו. ועתה שזכה אברהם לתיקון המלכות דקדושה על ידי רוב החסד זכה לבשורת יצחק כנ"ל.

ותא חזי, עד לא אתגזר אברהם ההוא זרעא דיליה לא הוה קדישא, בגין דנפק בגו ערלה ואתדבק בערלה לתתא. לבתר דאתגזר נפק ההוא זרעא בגו קדישא, ואתדבק בקדושה דלעיילא ואוליד לעילא, ואתדבק אברהם פדרגיה בדיקא יאית. תא חזי, פד אוליד אברהם ליצחק נפק קדישא בדיקא יאית. והאי (כ"א ודאי) מאי אעדי ואולידו השוקא. ועוד בא וראה, כי עד שלא נימול אברהם אזי אותו זרע שלו לא היה קדוש, מפני שיצא נשמת ישמעאל מעולם העליון, מהיכלי התמורות, בתוך ערלה הגוננת האור בהסתרה רבה, בחינת כסילות יניקת עכו"ם מן החכמה, כי הוא בחינת בן שאינו יודע לשאול שצריך לעשות תשובה על שוגגות שאינם ידועים וגזלת הממון וניצוצות, הפך שונא בצע (כי הוא חמוד כידוע) שעל ידי הגזלה, הפך החסד, נופל המלכות לערלת והסתרת מלכות עכו"ם. ולכן מאחר וזהו שורשו של ישמעאל למעלה, נדבק ונמשך בתוך לבוש הערלה של אברהם למטה נולד ישמעאל בגוף טמא כפי מינו בעצמו שלמעלה. אחר שנימול אברהם בשיעור נאה ויפה כפי השכל העליון למעלה בקדושה העליונה ללא ערלה עליונה, דייקא אז יצא אותו הזרע בתוך הקדושה שלמטה, כפי שיעור והידור יופי השכל העליון של נשמת יצחק שהוא בחינת השמחה המביאה לאור הפנים השכל העליון, וכן הוא להפך שכפי מצוות המילה למטה זכה אברהם ונדבק בקדושה שלמעלה בהשגת השכל העליון שורש נשמת יצחק, יותר מכבתחילה, והוליד למעלה את התעוררות השגת אור פנימיות יצחק כנגד המשכת נשמתו למטה. ונדבק אברהם בדבקות השגת האלוקות, נודע בשערים אהבת ה' יתברך אליו, כי נדבק בדרגתו ושורש נשמתו העליונה הנעלמת, אשר שורשה בחסד ואהבה וחכיבות בראוי לו, שהיא מידתו כנ"ל. בא וראה כשהוליד אברהם את יצחק, יצא יצחק מלוכש בגוף קדוש בראוי לנשמתו המובדלת מן יניקת כסילות העכו"ם. ואלו המיץ של חסד של אברהם, המעלה המלכות, שהוא בחינת השחור שבעין, שהרי מי החכמה בעיבור גנוז ולבוש במעי רחם שרה את יצחק, והולידו בגילוי בעולם הזה דייקא הושך וצמצום האור גבורה ובחינת מלכות וחשכות בת עין. ויהי רצון שנזכה בקרוב לרבי הגדול במעלה משה משיח שירפא אותנו מחולי הגלות ויכניס בנו השגות אלוקות ברוח משלי פיו בכדי לידע אותו יתברך שמו בגילוי שלם בגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

דאתמר דכתיב ויאמר שוב אשוב אליך פעם חיה. ויאמר, לא כתיב מאן הוה. ודא הוא פתח האהל. ועל דא ושרה שומעת האי דרגא דהוה מיליל עמיה מאן דלא הוה שומעת מקדמת דנא. דכתיב ושרה שומעת פתח האהל דהוה מבשר ואמר שוב אשוב אליך פעם חיה והנה בן לשרה אשתך. – מפני כך שהמלכות פה היא הפתח בו מלוכש חיות חכמת השכל העליון, ואברהם זכה לזה השכל על ידי שחתך המלכות מן הד' מלכים על ידי שהיה איש חסד שונא בצע כנ"ל לכן כאשר אתבשר אברהם שעתיד להוליד את יצחק בן חכם ישמח אב, אותה דרגא של בת בכל, אשר כל המדרגות העליון מאירות בה, היא היתה אומרת הבשורה, כמה שנאמר למעלה ממנה, שהרי כתוב ויאמר שוב אשוב אליך (המלכות תחזור למקומה הראוי) כעת חיה, עת של חיות החכמה העליונה הנמשכת בתחתונה. ויאמר נאמר בפסוק אך לא כתוב מי היה זה שאמר. וזה הוא פתח האהל שאמר הכתוב בסמוך למעלה גם כן ברמוז, ויאמר הנה באהל ויאמר, כי באהל אמר הדברים כנ"ל. ועל זה השער ומדרגה של מלכות נאמר ושרה שומעת פתח האהל, ששמעה והבינה שאותה דרגה של מלכות בת עין הכוללת השכלים העליונים לה ומבשרת אותם, זו הדרגה שהיתה מדברת עימו עם אברהם, והבינה מה שלא היתה שמועת קודם לכן. שכתוב ושרה שומעת בשורת פתח האהל והמלכות, שהיתה מבשרת ואומרת שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך, ששרה היא בעצמה בחינת המלכות השרה על כל העולם המוגלה ומולידה בן חכם ישמח אב ואם. כי דייקא אחרי שאברהם ושרה עשו במהירות חסד עם המלאכים, על ידי זה עולה המלכות מן העכו"ם ומבשרת השפע חיות של בן.

תא חזי, כמה הוא חכיבותא דקדישא פריה הוא לנביה דאברהם, דהא לא נפק מניה יצחק עד דאתגזר, לבתר דאתגזר אתבשר ביה פיצחק, בגין דאיהו פדין זרעא קדישא, ועד לא אתגזר לא איהו זרעא קדישא. וכדין איהו כמה דכתיב, (בראשית א) אשר זרעו בו למינהו. – בא וראה, כמה חכיבות ואהבה, בחינת חסד נהירו דחכמתא של הקב"ה, שהיה נמשך לנשמת אברהם איש החסד, כי היה כלי בשיעור יפה וראוי בזכות ריבוי חסדו לבריות עד שימשך עליו חסד ואהבת ה' מידה של מעלה כנגד של מטה, שהרי לא יצא ממנו יצחק עד שנימול, והמילה מה שנחתכה ממנו הערלה שהוא בחינת חיתוך הד' מלכויות דסטרא אחרא, היה בזכות חסד שעשה אברהם כנ"ל כל ימי יחיו, עד שזכה לחיות יושב פתח האהל, בחינת נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ, חכמי השגת המלכות, זקן זה קנה חכמה, כי אברהם זקן בא בימים והנה אחר שנימול בזכות החסד ואהבת ה' שהתלבשה באברהם כנ"ל אזי דייקא התבשר על יצחק, כי עלית המלכות חסד וכן על ידי שמחה, בחינת ויפול אברהם על פניו, לעלות אור הפנים, ויצחק ויאמר בליבו השמח. אחרי שנימול חתך הערלה אתבשר ביצחק, כי המלכות היתה מתוקנת לבשר אור האהל, מפני שהוא יצחק היה זרע קדוש אשר לו נשמה עליונה וקדושה המלוכשת בגוף קדוש הראוי לה. ועד שלא נימול אברהם לתקן המלכות חכמתה תתאה

עלון זה מטרתו לעודד את הציבור לגלות ולהחדש בהבנת מאמרי זוהר, על פי תורותיו של רבנו הקדוש, אשר המה הקדמות עמוקות לכל חלקי התורה ובפרט ללימוד זוהר, כפי המובא בדבריו: "אמר התורה שלי היא בולה הקדמות" (שיחות הר"ן קצ"ט). והוא בעיקר לפי הכלל החמישי לדרך לימוד ליקוטי מוהר"ן המובא בספר ביאור הליקוטים להרב רבי אברהם בן רבי נחמן וצוק"ל. וזה לשונו "...הוא כל מקרא או מאמר חז"ל, שמזכיר קצת מאתה לאיזה ענין, פורב בוונתו על כל הענין ונכנס ונתבאר כל המקרא והמאמר חז"ל בזה הענין". עכ"ל. כלומר שכללי התורה וההקדמות שמביא רבינו הקדוש בתורתו המה מפרשים את כל המאמר שמביא בדבריו רק את חלקו בספריו. והבא לעיין בתורתו ובוהר, יראה בעיניו ממש איך כל כללי תורתו נמצאים בכל מאמר זוהר והוא פלאי. ויש להבין קצת הענין בפרטות כי ידוע אשר נשמות רבנו הקדוש ונשמת רשב"י אחת המה, כמובא רמז לכך בספר כוכבי אור, כי גימטריה נחמן בן שמחה וכן גימטריה שמעון בן יוחאי חושבן דין כחושבן דדיון. לכן נרמזו אור חכמתם הגדול בשם העלון נחל זהר, שהרי נחל הוא על שם הנחל נובע מקור חכמה המאיר ומגלה זהר רשב"י הנסתר, שהוא אור זוהר הקדוש. נא ונא ראו בעצמכם לחדש בדרך לימוד זה להוציא עצות למעשה ולהתחזקות בעבודת ה' ויתקיים בנו מאמר זוהר: **כהאי חיבורא דילך דאיהו ספר זוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי. במהרה בימינו אמן.**

עצות על פי הלימוד

- א. השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם עליידי צמצומים רבים מעילה לעיל ממשכל עליין לשכל תחתון. וצריך כל אחד לבקש מאד מלמד ורבי הגון בזה, שיהיה גדול במעלה כל כך עד שיוכל להכניס בדתו השגות אלקות, שזה עקר התכלית והתקנה האמתית.
- ג. לזכות לזה השכל שהוא הקדמה להשגת אלקות, אי אפשר כי אם עליידי שיהיה שונא בצע, שישנא את הממון בתכלית השנאה. אבל עליידי אהבת ממון הוא נופל מזה השכל, אדרבא, הוא נופל לשטות וקסילות ולעצבות וקרה שורה, והקלפות והספרא אחרא מסבבין אותו פסבובין שלהם שהם החפץ ממשכל הנ"ל:

ד. עליידי השמחה בשלש רגלים זוכין להשגות אלקות

תפילה על פי הלימוד

ועד ראש אין בי מתום פצע וחבורה ומה טריח". מה אומר ומה אדבר ומה אצטדק, מי יחמל עלי ומי יקום בעדי. אבי שבשמים, אתה ידעת את כל לבבי, ראה עניי ותלצני, רואה בעלבון עלובים ראה בעלבונני, החמל על דל חמל על דלוננו. "מציל עני מחוק מפני ועני ואביון מגוללו". הצל והושיע עני ואביון פמוני, הוציאני מבין שני הפפירים, "הצילה מתרב נפשי מיד פלב ויחידתי", כי אני מודה ומתודה לפניה בכל לב ונפש, שאני בעצמי התיב בכל אלה מתחלה ועד סוף. אבל מה אעשה אבי שבשמים, כי אני דומה בעיני באלו הייתי תפוס ברשת, וכאסור בכבלי ברזל ודלתות נחשת, ואין לי שום תקנה כי אם לרחמיך וחסדיך והנינוחתיך האמתיים, כמו שהודעת למשה רבנו שאתה הונן ומרחם אף-על-פי שאינם בדיים והגונים לרחם עליהם כמו שכתוב, ויאמר אני אעביר כל טובי על פניה וקראתי בשם ה' לפניה והנתי את אשר אהון ורחמתי את אשר ארחם. ודרשו רבותינו וקרונם לברכה אף-על-פי שאינו בדיא לחון, אף-על-פי שאינו בדיא לרחם. "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי ויתירו צדיקים כי תגמל עלי"

ברזל ומסכים המבדילים ביני ובין השגתך: מרא דעלמא בלא, אתה ידעת כי אין מי שיוכל להכניס בנו השגת אלקות, כי אם צדיקי הדור האמתיים הגדולים במעלה מאד מאד, כי לפי עצם ירדנתנו והתרחקותנו מן מאד, וכפי פחיתות נפשנו שאנו יודעים בעצמנו, אנו צריכים עכשיו מנהיג אמתי שיהיה גדול במעלה מפלגת ועצומה מאד מאד, כי כל מה שהחולה נחלש ביותר, הוא צריך רופא גדול ביותר. וישראל במצרים שהיו בכורגה פחיתה מאד כמו"ט שערי טמאה, לא היה מי שיוכל לעזר להם כי אם משה רבנו עליו השלום. ועכשיו שנפלנו בגלות גדול בגוף ונפש יותר ויותר מגלות מצרים, בודאי אין מי שיוכל לעזר אותנו כי אם הצדיק הגדול במעלה מאד שיהיה בכחית משה רבנו. ולא די שאין אנו זוכין להתקרב לצדיק אמתי כזה, אף גם בעזונותינו הרבים שפקת המתד עלינו, ולקחת מאתנו כל מאורי עינינו, כל צדיקינו האמתיים הגדולים במעלה מפלגת ועצומה מאד, ומה נעשה עכשיו געת הזאת, בפרט איש פמוני, הולך פמוני, מדפא ומענה כיסופי הנפש והגוף פמוני, נגוע ומכה ומטרף ומבלבל, "איש מכאבות וידוע חלי", מלא פצעים רבים ועצומים בלי שעור, "מפך רגל

רבנו של עולם, אתה ידעת גדל התרחקותי מהשגת אלקות, כי לא די שלא נזהרתי לקנס כל דברי תורתך ומצותיך, אשר על ידם זוכין להשיג אותך כל חד לפום מה דמשער בלביה, כמו שכתוב. נודע בשערים בעלה. כל חד לפום מה דמשער בלביה. אף גם עשיתי מה שעשיתי ופגמתי מה שפגמתי וקלקלתי מה שקלקלתי, הטאתי עויתי ופשעתי וחרע בעיניך עשיתי "בשאת בנפש" בודון ובמעל, עד אשר נתרחקתי מן מקדו כמו שנתרחקתי בתכלית הרחוק, כי עליידי כל הטא ועון ופגם, קלקלתי צנור ושכיל ונתיב של החכמה והבינה והדעת, אשר על ידם הייתי יכול להשיג השגת אלקותך, עד אשר ברב עזונתי הפורבים מאד בלי שעור וערף ומספר, וכבדו מחול ימים ורבו מעפר הארץ ועצמו משערות ראשינו, עליידינו קלקלתי והרסתי והתרחקתי כל מיני צנורות ושכילים ונתיבות החכמה הקדושה והתרחקתי הדרכים אשר על ידם משיגין אותך. וככל פעם הוספתי הטאים על הטאים ועזונות על עזונות ופשעים על פשעים רבים ועצומים מאד מאד, עד אשר עזונתי עברו ראשי כמשא כבד וכבדו מפני, עד אשר עלי ידייך עשיתי כמה וכמה אלפים ורכבות מהצות

לעילוי נשמות
הרב מאיר צבי בן הרב נחמן ישראל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
מרז תמו בת דוד והיבוכא פריחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
מירה בת אשר
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת
חיה ליאורה בת פטריסיה

ליצירת קשר להארות ותרומות nahalzohar@gmail.com

לעילוי נשמת
דבורה בת חיים
ת.נ.צ.ב.ה.